

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **L. Č.**
bytem B. 709/34, X P.
adresa pro doručování R. 356, X R.
zastoupená zmocněncem Mgr. Ing. M. Č., MBA
bytem R. 356, X R.

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 5. 2014, č. j. MPSV-UM/3473/14/4S-OLK, ve věci příspěvku na péči

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se domáhala přezkoumání rozhodnutí žalovaného, citovaného v záhlaví, kterým žalovaný změnil rozhodnutí Magistrátu města Přerova (dále jen „magistrát“) ze dne 7. 4. 2011, č. j. 31153/2011/PRR. Magistrát tímto rozhodnutím nepřiznal žalobkyni příspěvek na péči.
2. Žalovaný citované rozhodnutí magistrátu změnil tak, že v souladu s § 4 odst. 1, § 5, § 7 až 9, § 11 a § 13 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí, v souladu s přechodnými ustanoveními čl. IV bodu 1 a čl. VIII bodu 10 zákona č. 366/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních

službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, a v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu na základě žádosti o příspěvek na péči účastnice řízení: M. Č., nar. X, trvale bytem R. 356, R. u P., zastoupená zástupkyní: L. Č., nar. X, trvale bytem N. N. 64/31, P. XII – Ž., ze dne 7. 2. 2011, přiznává účastníci řízení příspěvek na péči ve výši 8 000 Kč měsíčně za měsíce únor 2011 až duben 2011.

3. **Žalobkyně v žalobě** namítala nezákonnost napadeného rozhodnutí z důvodů hmotněprávních i procesních vad. Předchozí rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 10. 7. 2013, č. j. 73 Ad 9/2012-92, a následně žalovaný vydal rozhodnutí, kterým za únor 2011 až duben 2011 žalobkyni příspěvek na péči nepřiznal a za měsíce květen 2011 až červen 2012 žalobkyni přiznal příspěvek na péči ve výši 12 000 Kč měsíčně. Usnesením téhož soudu ze dne 13. 5. 2014, č. j. 73 Ad 39/2013-39, bylo následující řízení zastaveno z důvodu uspokojení navrhovatelky.
4. Vadou řízení předcházejícího vydání napadeného rozhodnutí bylo to, že žalovaný vedl odvolací řízení s následným vydáním rozhodnutí ve věci samé v době, kdy usnesení soudu o zastavení řízení a uspokojení navrhovatelky nebylo ještě v právní moci. Rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí ze dne 28. 1. 2014 nikdy nenabýlo právní moci a doručeno nebylo žalobkyni, ale paní L. Č., která procesním nástupcem žalobkyně v přezkumném řízení nebyla. Správním orgánem oprávněným provést přezkumné řízení nebyl ministr práce a sociálních věcí, ale žalovaný.
5. Dále žalobkyně namítala, že žalobkyně měla být posouzena jako osoba závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost) již v rozhodnutí ze dne 15. 5. 2012. V tomto stupni byla žalobkyně hodnocena pouze od února 2011 do dubna 2011 a poté již nikoliv, i když se ve zdravotnické dokumentaci žalobkyně nic nezměnilo. Z obsahu rozhodnutí žalovaného není zřejmé, co se stalo ve zdravotním stavu žalobkyně tak zvláštního a jedinečného, že ke konci dne 13. 5. 2011 měla třetí stupeň závislosti a následující den čtvrtý stupeň závislosti. Z charakteru průběhu nemoci žalobkyně lze dovodit, že v době od 7. 2. 2011 do 13. 5. 2011, respektive do 30. 4. 2011 jí svědčí stupeň závislosti IV. Podle znaleckého posudku ze dne 14. 5. 2013 závislost žalobkyně trvá již nejméně dva roky, konkrétně ode dne 14. 5. 2011.
6. Dále žalobkyně namítala, že se žalovaný vůbec nezabýval vyšetřeními psychologa. Ke dni 14. 5. 2011 byla žalobkyně ve stupni závislosti IV, čemuž odpovídala v té době hodnota MMSE 14 bodů a z přiloženého grafu vyplývá, že tuto stejnou hodnotu musela mít žalobkyně i v období od února 2011 do dubna 2011. Z toho lze dovodit, že rovněž byla závislá ve stupni IV. O tom svědčí i zmiňovaný znalecký posudek.
7. K argumentaci žalovaného, že stupeň závislosti IV nebylo možné verifikovat ani na základě soudního rozhodnutí či předloženého znaleckého posudku včetně jeho dodatků, žalobkyně uvedla, že žalovaný neprokázal, za jakých okolností ze dne na den (ze dne 13. 5. 2011 na 14. 5. 2011) žalobkyně pozbyla soběstačnost k posledním 9 úkonům.
8. V samotných postupech Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) a jejích pěti posudcích došlo k porušení § 2 odst. 1 a 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „správní řád“), ve vztahu k § 16a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění účinném ke dni vydání napadeného

rozhodnutí, a ve vztahu k zákonu o sociálních službách, spočívající v tom, že posuzování zdravotního stavu při hodnocení postižení žalobkyně ve vztahu k hodnocení závislosti na pomoci jiné osoby posudková komise opakovaně chybně aplikovala posudková kritéria na příslušná ustanovení zákona o sociálních službách. Žalobkyně považovala posudek a stanovisko posudkové komise za neobjektivní, a to především s ohledem na znalecký posudek, vyšetření psychologa a graf znázorňující průběh MMSE. Nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav věci.

9. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** popsal správní řízení s důrazem na to, že žalobkyně byla uznána závislou ve stupni I od února 2011 do září 2011 a od ledna 2012 ve stupni II (středně těžká závislost). V rámci soudního řízení správního a přezkumu rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 5. 2012 bylo zjištěno ze znaleckého posudku, že žalobkyně byla od května 2011 do prosince 2011 závislá ve stupni IV (úplná závislost) a současně tento stav trval od ledna 2012 (do dne vydání napadeného rozhodnutí 18. 5. 2012). Závazný právní názor na základě posouzení znalce se netýkal období od února 2011 do dubna 2011. Rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2013 bylo zrušeno ve správním přezkumu ve výroku I ministrem práce a sociálních věcí dne 28. 1. 2014 s tím, že je třeba znovu posoudit stupeň závislosti žalobkyně v období od února do dubna 2011. Posudková komise v Ostravě dospěla k závěru, že žalobkyně byla ode dne 1. 2. 2011 do 13. 5. 2011 závislá ve stupni III a ode dne 9. 5. 2012 do 30. 6. 2012 ve stupni IV.
10. K námitce žalobce, že přezkumné řízení mělo vést ministerstvo a nikoliv ministr práce a sociálních věcí, žalovaný uvedl, že je přesvědčen, že postupoval v souladu se správním řádem.
11. K námitce, že žalovaný neměl v odvolacím řízení komunikovat s paní L. Č. jako zplnomocněnou zástupkyní žalobkyně, žalovaný konstatoval, že Ing. M. Č. správnímu orgánu nikdy nepředložil plnou moc k zastupování žalobkyně ve správním řízení tak, aby pozbyla platnosti plná moc předložená paní L. Č., která ji opravňovala k zastupování v plném rozsahu a k činění veškerých právních úkonů ve věci příspěvku na péči, včetně jeho poskytování a vyplácení, doplněné v dubnu 2011 o zmocnění k podání odvolání a zastupování v rámci následně vedeného odvolacího řízení.
12. V této souvislosti podle žalovaného lze pochybovat o relevantnosti udělené plné moci panu Ing. Č. k zastupování žalobkyně před soudem v současné době s ohledem na tvrzení Ing. Č. o nepříznivém zdravotním stavu žalobkyně a uznané nezvládání základních životních potřeb orientace, komunikace, osobních aktivit (zejména vyřizování svých záležitostí) z důvodu pokročilé demence, byť nedošlo k omezení svéprávnosti soudním rozhodnutím. Z posudků posudkové komise vyplynulo, že žalobkyně není vědomě schopna činit úkony k uplatňování hájení svých práv a oprávněných zájmů.
13. Žalobkyně v žalobě poukazuje na svůj zdravotní stav a související stupeň závislosti, který se v průběhu správního řízení měnil v závislosti na posouzení posudkových lékařů, ačkoliv zdravotní stav žalobkyně zůstával nezměněný. Žalobkyně napadala i změnu stupně závislosti vázanou na datum 14. 5. 2011. K námitkám týkajícím se zdravotního stavu žalobkyně žalovaný uvedl, že jim vyhověl a posoudil opětovně zdravotní stav žalobkyně a stupeň závislosti byl v posuzovaných obdobích posudkovou komisí přehodnocován. K poukazu na lékařské zprávy uvedené v žalobě žalovaný sdělil, že zprávy odborných lékařů prokazují skutkový stav věci, respektive aktuální celkový zdravotní stav posuzované osoby. Posudek posudkového lékaře pak prokazuje stav právní, tedy hodnotí konkrétní

způsob, kterým lze zjištěný zdravotní stav posuzované osoby aplikovat na příslušná ustanovení právních předpisů v rámci stanovení stupně závislosti. Posudky posudkových komisí byly součástí příslušné spisové dokumentace, přičemž žalovaný vycházel z právního názoru podle rozsudku zdejšího soudu ze dne 10. 7. 2013, ze zmíněných posudků o zdravotním stavu a sociálního šetření. Žalovaný není orgánem, který má příslušné odborné kompetence k tomu, aby posoudil schopnost zvládat základní životní potřeby, respektive zvládání úkonů péče o vlastní osobu a úkonů soběstačnosti. Není v možnostech žalovaného, aby posoudil věcnou správnost posudku. Přezkumná činnost se proto omezila na přezkum úplnosti a přesvědčivosti posudku. K této otázce se žalovaný vyjádřil a uvedl i důvody, pro které posudek vyhodnotil jako úplný a přesvědčivý.

14. Podle žaloby žalobkyně především nesouhlasila s tím, že příspěvek na péči ve výši 12 000 Kč měsíčně pro úplnou závislost jí nebyl přiznán již od měsíce, ve kterém uplatnila žádost, tedy od února 2011. Na základě shromážděných důkazů však nebylo možné dospět k závěru, že žalobkyně byla v uvedeném období závislá ve stupni IV.
15. Žalovaný podotkl, že u žalobkyně byla diagnostikována mimo jiné demence při Alzheimerově chorobě. Toto onemocnění je obecně charakterizováno postupnou progresí s tím, že míra soběstačnosti posuzované osoby v běžném životě se v jednotlivých fázích tohoto onemocnění liší, konkrétně postupem času dochází k úbytku (až k úplnému vymizení) kompetencí, které jsou nutné pro každodenní zvládání základních životních potřeb, respektive zvládání úkonů péče o vlastní osobu a soběstačnosti. Žalobkyni bylo toto onemocnění poprvé diagnostikováno v roce 2009 a nadále bylo v rámci zahájené léčby sledováno. Na základě zdravotnické dokumentace bylo objektivizováno postupné zhoršování zdravotního stavu žalobkyně a prohlubování demence od mírného stupně postižení v roce 2009 (MMSE 20 až 23 bodů), přes MMSE 24 bodů v roce 2010 až po zhoršení dokumentované v lednu 2011 (MMSE 19 bodů). Při odborném vyšetření dne 12. 1. 2011 byla žalobkyně lucidní, orientovaná osobou a místem, avšak dezorientovaná v čase. Žalobkyně byla schopna chápat situaci, myšlení bylo obsahově redukované, nevypravné, bez psychotických rysů. Emotivita byla vyhodnocena jako tupá, přičemž žalobkyně působila bezradně, psychomotorické tempo bylo volnější a kognitivní funkce byly zjevně narušeny diagnostikovanou demencí. Objektivní nález byl shodný i při kontrolách v dubnu 2011 a v červenci 2011. Kontrolní vyšetření v říjnu 2011 prokázalo v testu MMSE 19 bodů. Rodinní příslušníci poukazovali na zhoršení zdravotního stavu žalobkyně.
16. Ve sledovaném období od února do dubna 2011 žalovaný neshledal rozpory v podkladové dokumentaci, zejména mezi posudkem posudkové komise a informacemi z provedeného sociálního šetření, které úřad práce realizoval dne 14. 2. 2011. Na základě posouzení všech shromážděných podkladů považoval žalovaný za prokázané, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla žalobkyně osobou, která je považována od února do dubna 2011 za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost). Současně bylo prokázáno, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla žalobkyně osobou, která byla považována od května 2012 za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV (úplná závislost) tak, jak žalovaného zavázal shora citovaný rozsudek zdejšího soudu. Tato skutečnost však sama o sobě nemá přímý vliv na žalobou napadené rozhodnutí.
17. **Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s.

ř. s.“) a řízení předcházející jeho vydání v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 12. 5. 2014.

18. Z **napadeného rozhodnutí** soud zjistil skutečnosti tak, jak jsou uvedeny v úvodu odůvodnění rozsudku a ve vyjádření k žalobě. Žalovaný velmi pečlivě a podrobně popsal průběh správního řízení, důvod změny rozhodnutí magistrátu a zdůraznil, že ve správním řízení ani v předcházejících soudních řízeních správních nebyl u žalobkyně prokázán stupeň závislosti IV (úplná závislost) za únor až duben 2011. Posudek posudkové komise shledal žalovaný za vnitřně bezrozporný a objektivní především s ohledem na aktuální kompletní podkladovou dokumentaci, kterou měla posudková komise k dispozici. Stupeň závislosti IV byl žalobkyni uznán od května 2011. Žalovaný zdůraznil, že v období od února 2011 do dubna 2011 neshledal rozpory v podkladové dokumentaci, zejména mezi posudkem posudkové komise a informacemi z provedeného sociálního šetření dne 14. 2. 2011.
19. Soud dospěl k závěru, že žaloba **není** důvodná.
20. Soud se ztotožnil se skutkovými a právními závěry správních orgánů a jejich argumentací, včetně úvah uvedených ve vyjádření k žalobě.
21. Námitka překážky zahájeného řízení nebyla důvodná. Žalobkyně namítala, že dosud nenabylo právní moci rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí ze dne 28. 1. 2014. Soud ze správního spisu zjistil, že toto rozhodnutí doručil žalovaný dne 25. 2. 2014 paní L. Č., která byla zmocněna paní M. Č. dne 14. 2. 2011 a opětovně pro odvolací řízení dne 27. 4. 2011. Dne 14. 2. 2011 paní M. Č. udělila plnou moc žalobkyni „k zastupování v plném rozsahu a činění všech právních úkonů ve věci příspěvku na péči, včetně jeho poskytování a vyplácení“. Dne 27. 4. 2011 paní M. Č. udělila plnou moc žalobkyni „k podání odvolání a zastupování v odvolacím řízení ve věci nepřiznání příspěvku na péči“. Usnesení zdejšího soudu o zastavení řízení pro uspokojení navrhovatelky ze dne 13. 5. 2017, č. j. 73 Ad 37/2013-39, soud doručil zmocněnci žalobkyně Ing. M. Č. dne 27. 5. 2014. Ministr práce a sociálních věcí jako nadřízený orgán žalovaného vydal rozhodnutí ze dne 28. 1. 2014 v souladu s § 95 odst. 1 správního řádu, podle kterého *správní orgán nadřízený správnímu orgánu, který rozhodnutí vydal, zahájí z moci úřední přezkumné řízení, jestliže po předběžném posouzení věci dojde k závěru, že lze mít důvodně za to, že rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právními předpisy*. Rušeným rozhodnutím bylo rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2013 (ve výroku I, který se týkal února až dubna 2011). Neopodstatněné jsou proto námitky zmocněnce žalobkyně, že citované rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí nebylo žalobkyni doručeno a dosud nenabylo právní moci a žalovaný vedl odvolací řízení v rozporu se zákonem a rozhodnutí v přezkumném řízení měl vydat žalovaný a nikoli ministr práce a sociálních věcí.
22. Soud shledal jako neopodstatněnou žalobní námitku, že žalobkyně byla závislá ve IV. stupni v přezkoumávaném období února až dubna 2011. O stupni závislosti IV (těžká závislost) od května 2011 nebylo mezi účastníky řízení sporu, tento stav byl uznán výrokem II rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2013.
23. Příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné osoby (§ 7 odst. 1 zákona o sociálních službách), přičemž stupně závislosti byly v roce 2011 rozděleny podle počtu úkonů péče o vlastní osobu a při zajištění soběstačnosti, jež daná osoba není schopna zvládat (§ 8 odst. 2 zákona o sociálních službách). Úkonů, které byly pro účely zjištění

stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby v roce 2011 posuzovány, bylo celkem třicet: z **péče o vlastní osobu** a) příprava stravy, b) podávání, porcování stravy, c) přijímání stravy, dodržování pitného režimu, d) mytí těla, e) koupání nebo sprchování, f) péče o ústa, vlasy, nehty, holení, g) výkon fyziologické potřeby včetně hygieny, h) vstávání z lůžka, uléhání, změna poloh, i) sezení, schopnost vydržet v poloze v sedě, j) stání, schopnost vydržet stát, k) přemísťování předmětů denní potřeby, l) chůze po rovině, m) chůze po schodech nahoru a dolů, n) výběr oblečení, rozpoznání jeho správného vrstvení, o) oblékání, svlékání, obouvání, zouvání, p) orientace v přirozeném prostředí, q) provedení si jednoduchého ošetření, r) dodržování léčebného režimu; při posuzování **soběstačnosti** pro účely stanovení stupně závislosti se hodnotila schopnost zvládat tyto úkony: a) komunikace slovní, písemná, neverbální, b) orientace vůči jiným fyzickým osobám, v čase a mimo přirozené prostředí, c) nakládání s penězi nebo jinými cennostmi, d) obstarávání osobních záležitostí, e) uspořádání času, plánování života, f) zapojení se do sociálních aktivit odpovídajících věku, g) obstarávání si potravin a běžných předmětů (nakupování), h) vaření, ohřívání jednoduchého jídla, i) mytí nádobí, j) běžný úklid v domácnosti, k) péče o prádlo, l) přepírání drobného prádla, m) péče o lůžko, n) obsluha běžných domácích spotřebičů, o) manipulace s kohouty a vypínači, p) manipulace se zámky, otevírání, zavírání oken a dveří, q) udržování pořádku v domácnosti, nakládání s odpady, r) další jednoduché úkony spojené s chodem a udržováním domácnosti [§ 9 odst. 1 a 2 zákona o sociálních službách].

24. Obsah těchto úkonů byl konkretizován výčtem aktivit v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění účinném do 31. 12. 2011.
25. Při rozhodování o příspěvku na péči je zásadním a rozhodujícím důkazem posudek závislosti osoby. Na posudek závislosti osoby na péči je podle konstantní judikatury třeba nahlížet jako na kterýkoliv jiný důkazní prostředek, neboť se sice jedná o tzv. „povinný důkaz“, nikoliv však o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Z toho důvodu není správnost posudku presumována, posudek proto podléhá hodnocení správního orgánu a nemůže být bez dalšího převzat jako pravdivý. Při rozhodování ve věci příspěvku však správní orgán neposuzuje věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti [srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 3. 2. 2010, č. j. 3 Ads 77/2009-59; či ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104]. Při hodnocení posudku je proto podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53, zřejmé, že *„posudková komise MPSV je při posuzování stupně závislosti [...] povinna vycházet ve smyslu § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem ošetřujícího lékaře, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. Na takový posudek jako svou podstatou rozhodující důkaz je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. To v posuzované věci platí především pro řízení před žalovaným správním orgánem, jako orgánem odvolacím, pro jehož řízení a rozhodnutí byl posudek vyžádán. Obdobně je pak třeba posuzovat požadavky na tento posudek kladené v případném soudním přezkumném řízení.“* Samotná realizace tohoto požadavku pak dle rozsudku NSS ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 Ads 269/2018-29, v praxi spočívá v tom, že se posudková komise *„musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaná osoba namítá, a vyjádřit se k její schopnosti zvládat veškeré aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 vyhlášky MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Případnými spornými*

díličmi aktivitami se posudková komise musí detailně zabývat a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav. Posudek je rozhodujícím důkazem v řízení o přiznání příspěvku na péči, pokud nevzbuzuje pochybnosti o své celistvosti a přesvědčivosti a neexistují jiné důkazy, které jeho správnost zpochybňují. V případě vzniku pochybností či nesrovnalostí mezi podkladovou dokumentací, tvrzeními posuzované osoby a závěry posudkové komise je pak na místě provést osobní vyšetření posuzované osoby. Právě osobní posouzení, byť není obligatorní zákonnou podmínkou, by mělo být v podobných případech pravidlem a současně vhodným způsobem, jak takové pochybnosti vyvrátit (srov. rozsudek NSS ze dne 20. 5. 2015, č. j. 3 Ads 214/2014-25). Nenaplnění výše uvedených požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

26. Podle posudku posudkové komise byla žalobkyně z důvodu Alzheimerovy choroby závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III a žalobkyni byly jako zvládané uznány tyto úkony: příprava stravy; přijímání stravy, dodržování pitného režimu; výkon fyziologické potřeby včetně hygieny; vstávání z lůžka, uléhání, změna poloh; sezení, schopnost vydržet v poloze vsedě; stání, schopnost vydržet stát; chůze po rovině; chůze po schodech nahoru a dolů, a dále manipulace se zámky, otevírání, zavírání oken a dveří. Ostatní úkony podle posudkové komise žalobkyně nezvládala.
27. Bylo povinností žalovaného, respektive posudkové komise, aby dostatečně precizním způsobem zdůvodnily, z jakého důvodu neuznaly jako nezvládané citované úkony péče o vlastní osobu a úkony soběstačnosti a nepřiznaly žalobkyni příspěvek na péči. Tento postup je obzvláště nutný v případech, kdy je nepříznivý zdravotní stav účastníka trvalého charakteru a bez vyhlídek dalšího zlepšení, jako tomu bylo v posuzované věci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2015, č. j. 3 Ads 214/2014-26). Podle soudu žalovaný i posudková komise tomuto požadavku dostály.
28. Ze záznamu ze sociálního šetření ze dne 14. 2. 2011 vyplynulo, že žalobkyně byla fyzicky mobilní, vstávání z lůžka byla schopna, stejně jako stání, chůze po schodech nahoru a dolů, oblékání, svlékání, obouvání, vyzouvání, vydržela stát, sedět, vydržela v poloze vsedě i ve stoje, předměty denní potřeby přemísťovala. Žalobkyně si stravu naporcovala a přenesla, a to na podnět, pečující osoba pomáhala s nákupy, vařením, kontrolovala režim stravování a pití, který nebyla žalobkyně schopna dodržovat; k hygieně byly údajně třeba podněty (k mytí těla i vlasů, péči o ústa a vlasy, stříhání nehtů, čištění zubů). Žalobkyně byla schopna výkonu fyziologické potřeby včetně hygieny. Žalobkyně podle sociálního šetření byla schopna manipulace se zámky, otevírání a zavírání oken a dveří.
29. Podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění účinném do 31. 12. 2011, za schopnost zvládat úkony přípravy stravy považuje zvládání 1. rozlišení jednotlivých druhů potravin a nápojů, 2. výběr nápojů, 3. výběr jednoduchých hotových potravin podle potřeby a účelu, 4. vybalení potravin, 5. otevírání nápojů.
30. Podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. za schopnost zvládat úkony přijímání stravy, dodržování pitného režimu považuje zvládání 1. přenesení stravy k ústům alespoň lžící, 2. přenesení nápoje k ústům, 3. konzumace stravy a nápojů obvyklým způsobem.
31. Podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. za schopnost zvládat úkony výkonu fyziologické potřeby včetně hygieny považuje zvládání 1. regulace vyprazdňování moče a stolice, 2. zaujetí vhodné polohy při výkonu fyziologické potřeby, 3. manipulace s oděvem před a po vyprázdnění, 4. očista po provedení fyziologické potřeby, 5. vyhledání WC.

32. Podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. za schopnost zvládat úkony vstávání z lůžka, uléhání, změna poloh považuje zvládání 1. změna polohy těla z polohy vleže do polohy vsedě nebo ve stoji a opačně, popřípadě s přidržováním nebo s oporou, 2. změna polohy ze sedu a do sedu, 3. změna polohy z boku na bok.
33. Podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. za schopnost zvládat úkony sezení, schopnost vydržet v poloze vsedě považuje zvládání 1. schopnost vydržet v poloze vsedě po dobu alespoň 30 minut, 2. udržování polohy těla v požadované poloze při delším sezení.
34. Podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. za schopnost zvládat úkony stání, schopnost vydržet stát považuje zvládání 1. stání, popřípadě s přidržováním nebo s oporou o kompenzační pomůcku, 2. setrvání ve stoji, popřípadě s přidržováním nebo s oporou po dobu alespoň 10 minut.
35. Podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. za schopnost zvládat úkony chůze po rovině považuje zvládání 1. chůze, popřípadě s použitím kompenzačních pomůcek krok za krokem, 2. chůze v bytě, 3. chůze v bezprostředním okolí bydliště, 4. udržení požadovaného směru chůze, 5. chůze okolo překážek.
36. Podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. za schopnost zvládat úkony chůze po schodech nahoru a dolů považuje zvládání chůze po stupních směrem nahoru a dolů, popřípadě s použitím opory o horní končetiny nebo kompenzační pomůcky.
37. Podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. za schopnost zvládat úkony manipulace se zámkem, otevírání, zavírání oken a dveří považuje zvládání 1. zamykání a odemykání dveří a 2. ovládání klik, otevíracích a zavíracích mechanismů u oken.
38. Nezvládání citovaných úkonů nevyplynulo ze sociálního šetření, lékařských zpráv a nezvládání těchto úkonů žalobkyně v soudním řízení správním řádně netvrdila, ani neprokázala. Ani po celou dobu správního řízení žalobkyně nepopírala zvládání těchto úkonů. Žalobkyně žádné lékařské zprávy k žalobě ani v průběhu soudního řízení správního soudu nedoložila a žádné lékařské zprávy nebyly ani součástí správních spisů, doložených soudu žalovaným. Soud proto vycházel z dostupných důkazů ve správním spise – listin vydaných či doložených ve správním řízení a soudním řízení správním, a to bez jakékoli lékařské zprávy a vycházel z posudku posudkové komise. Na základě zdravotnické dokumentace bylo objektivizováno postupné zhoršování zdravotního stavu žalobkyně a prohlubování demence od mírného stupně postižení v roce 2009 (MMSE 20 až 23 bodů), přes MMSE 24 bodů v roce 2010 až po zhoršení dokumentované v lednu 2011 (MMSE 19 bodů). Při odborném vyšetření dne 12. 1. 2011 byla žalobkyně lucidní, orientovaná osobou a místem, avšak dezorientovaná v čase. Žalobkyně byla schopna chápat situaci, myšlení bylo obsahově redukováno, nevypravné, bez psychotických rysů. Emotivita byla vyhodnocena jako tupá, přičemž žalobkyně působila bezradně, psychomotorické tempo bylo volnější a kognitivní funkce byly zjevně narušeny diagnostikovanou demencí. Objektivní nálezy byly shodné i při kontrolách v dubnu 2011 a v červenci 2011. Kontrolní vyšetření v říjnu 2011 prokázalo v testu MMSE 19 bodů. Žádnou zprávu psychologa žalobkyně nedoložila. Posudková komise citovala z příslušné dokumentace psychiatra. Součástí správního spisu byl posudek znalce MUDr. M. N. ze dne 14. 5. 2013 včetně dodatku ze dne 14. 6. 2013. Soud je do dokazování správním spisem a svých úvah zahrnul, proto neprováděl důkaz tímto znaleckým posudkem při svém jednání. Znalecký posudek obsahuje posouzení základních životních potřeb až podle právní úpravy účinné od dne 1. 1. 2012. K předcházejícímu období posudek uvádí pouze

toto: „Názor znalce je takový, že úplná závislost trvá již nejméně dva roky. K tomuto závěru vede toto: rozhovor a hodnocení se zplnomocněným zástupcem, synem; znalost, že pacient v tomto stavu má i při lékařských vyšetřeních zájem zdravotní obtíže znevažovat a udávat nepravdu. Svůj zdravotní stav hodnotí lépe než je realita. K těmto závěrům vede znalce zkušenost v oblasti znalecké činnosti v délce 33 let a dále zkušenost s postižením mozku při úrazech a stresu z válečných poranění v Afghánistánu a Iráku. K řadě postižení se znalec vyjadřoval a podílel se na jejich léčbě.“ V dodatku posudku není vůbec žádné odůvodnění. Citované vyjádření znalce je pouze velmi obecné, neprokázalo čtvrtý stupeň závislosti v únoru až dubnu 2011 a posudek nepochybně a jednoznačně není úplný a přesvědčivý, proto ho jako důkaz osvědčující čtvrtý stupeň závislosti paní M. Č. v rozhodném období nelze použít.

39. Pro úplnost soud dodává, že podle posudku posudkové komise ze dne 11. 4. 2014 byla prokázána skutečnost, že se žalobkyně pomochovala, nedokázala obléknout a vyžaduje celodenní dohled až podle lékařské zprávy ze dne 26. 10. 2011.
40. Podle § 64 s. ř. s. *nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení první a třetí části občanského soudního řádu.* Podle § 101 odst. 1 o. s. ř. *k tomu, aby bylo dosaženo účelu řízení, jsou účastníci povinni zejména a) tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti; neobsahuje-li všechna potřebná tvrzení žaloba (návrh na zahájení řízení) nebo písemné vyjádření k ní, uvedou je v průběhu řízení, b) plnit důkazní povinnost (§ 120 odst. 1) a další procesní povinnosti uložené jim zákonem nebo soudem, c) dbát pokynů soudu.*
41. Aby účastník řízení mohl splnit svou zákonnou povinnost označit potřebné důkazy, musí především splnit svou povinnost tvrzení. Předpokladem důkazní povinnosti je tedy tvrzení skutečností účastníkem (§ 101 odst. 1 písm. a) o. s. ř.]. Teorie procesního práva v této souvislosti hovoří o břemeni tvrzení. Mezi povinnostmi tvrzení a povinnostmi důkazní je úzká vzájemná vazba. Jestliže účastník nesplní svou povinnost tvrdit skutečnosti rozhodné z hlediska hypotézy právní normy, pak zpravidla ani nemůže splnit důkazní povinnost. Jinými slovy, nesplnění povinnosti tvrzení, tedy neunesení břemene tvrzení, má za následek, že skutečnost, kterou účastník vůbec netvrdil a která nevyšla jinak v řízení najevo (například dotazováním ze strany soudu), zpravidla nebude předmětem dokazování (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. 11. 2005, sp. zn. 29 Odo 1014/2003, www.nsoud.cz). K tomu je nutné dodat, že soudní řízení správní je svou povahou řízení kasační, přezkumné, a nikoli nalézací. Tím spíše má žalobkyně povinnost tvrdit konkrétní skutečnosti na podporu svých žalobních tvrzení a tato prokázat či navrhnout důkazy k jejich prokázání.
42. Pro úplnost soud dodává, že stupeň závislosti IV nebyl u žalobkyně prokázán ani v předchozích soudních řízeních správních žádným důkazem a ani znaleckým posudkem doloženým žalobkyní, jak na to poukázal správně žalovaný v napadeném rozhodnutí na straně 6.
43. Žalobní námitky, podle nichž nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav, a žalobkyně byla závislá na pomoci jiné fyzické osoby u více úkonů, soud vzhledem k výše uvedenému neshledal důvodné.
44. Závěrem soud shrnuje, že správní orgány zjistily správně skutkový stav, vybraly správně právní předpisy, pod které jej subsumovaly a z toho vyvodily v souladu se zákonem správně skutkové i právní závěry, se kterými se soud ztotožnil, a proto žalobu zamítl.

45. Soud v souladu s § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť žalobkyně v něm neměla úspěch a správnímu orgánu takové právo ve věcech sociální péče nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě do dvou týdnů po jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské nám. 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaje o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Olomouc 19. září 2019

JUDr. Martina Radkova, Ph.D. v. r.
samosoudkyně